

Základní vlastnosti pologrup, mocnina v pologrupě

Věta. Necht' $(G, \cdot)$ je pologrupa, $a_1, \dots, a_n \in G$, přičemž $n > 1$.
Pak výsledek součinu prvků $a_1, \dots, a_n$ (v tomto pořadí) nezáleží na jejich uzávorkování. [Věta 4.1, str. 23]

Základní vlastnosti pologrup, mocnina v pologrupě

Věta. Necht' $(G, \cdot)$ je pologrupa, $a_1, \dots, a_n \in G$, přičemž $n > 1$. Pak výsledek součinu prvků $a_1, \dots, a_n$ (v tomto pořadí) nezáleží na jejich uzávorkování. [Věta 4.1, str. 23]

Věta. Necht' $(G, \cdot)$ je komutativní pologrupa, $a_1, \dots, a_n \in G$, přičemž $n > 1$. Pak výsledek součinu prvků $a_1, \dots, a_n$ nezáleží na jejich pořadí. [Věta 4.2, str. 24]

Základní vlastnosti polorup, mocnina v polorupě

Věta. Necht' $(G, \cdot)$ je polorupa, $a_1, \dots, a_n \in G$, přičemž $n > 1$. Pak výsledek součinu prvků $a_1, \dots, a_n$ (v tomto pořadí) nezáleží na jejich uzávorkování. [Věta 4.1, str. 23]

Věta. Necht' $(G, \cdot)$ je komutativní polorupa, $a_1, \dots, a_n \in G$, přičemž $n > 1$. Pak výsledek součinu prvků $a_1, \dots, a_n$ nezáleží na jejich pořadí. [Věta 4.2, str. 24]

Definice. Necht' $(G, \cdot)$ je polorupa, $a \in G$, $n \in \mathbb{N}$. **Mocninu** a^n prvku a v polorupě G definujeme jako součin n exemplářů prvku a :

$$a^n = \underbrace{a \cdot \dots \cdot a}_n$$

(podle výše uvedené věty není nutné specifikovat uzávorkování).

Základní vlastnosti plogrup, mocnina v plogrupě

Věta. Necht' $(G, \cdot)$ je plogrupa, $a_1, \dots, a_n \in G$, přičemž $n > 1$. Pak výsledek součinu prvků $a_1, \dots, a_n$ (v tomto pořadí) nezáleží na jejich uzávorkování. [Věta 4.1, str. 23]

Věta. Necht' $(G, \cdot)$ je komutativní plogrupa, $a_1, \dots, a_n \in G$, přičemž $n > 1$. Pak výsledek součinu prvků $a_1, \dots, a_n$ nezáleží na jejich pořadí. [Věta 4.2, str. 24]

Definice. Necht' $(G, \cdot)$ je plogrupa, $a \in G$, $n \in \mathbb{N}$. **Mocninu** a^n prvku a v plogrupě G definujeme jako součin n exemplářů prvku a :

$$a^n = \underbrace{a \cdot \dots \cdot a}_n$$

(podle výše uvedené věty není nutné specifikovat uzávorkování).

Věta. Necht' $(G, \cdot)$ je plogrupa, $a \in G$, $m, n \in \mathbb{N}$. Pak platí $a^m \cdot a^n = a^{m+n}$, $(a^m)^n = a^{m \cdot n}$. [Věta 4.4, str. 24]

Základní vlastnosti grup, mocnina v grupě

Věta (zákony o krácení). Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, $a, b, c \in G$. Pak platí

$$a \cdot b = a \cdot c \quad \implies \quad b = c,$$

Základní vlastnosti grup, mocnina v grupě

Věta (zákony o krácení). Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, $a, b, c \in G$. Pak platí

$$a \cdot b = a \cdot c \quad \implies \quad b = c,$$

$$b \cdot a = c \cdot a \quad \implies \quad b = c. \quad \text{[Věta 4.17, str. 27]}$$

Základní vlastnosti grup, mocnina v grupě

Věta (zákony o krácení). Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, $a, b, c \in G$. Pak platí

$$a \cdot b = a \cdot c \quad \implies \quad b = c,$$

$$b \cdot a = c \cdot a \quad \implies \quad b = c. \quad \text{[Věta 4.17, str. 27]}$$

Definice. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa s neutrálním prvkem 1 , $a \in G$.

Mocninu a^n prvku a v grupě G definujeme nejen pro $n \in \mathbb{N}$, ale i pro nekladný celočíselný exponent n : a^0 definujeme jako neutrální prvek grupy G , tj. $a^0 = 1$,

Základní vlastnosti grup, mocnina v grupě

Věta (zákony o krácení). Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, $a, b, c \in G$. Pak platí

$$a \cdot b = a \cdot c \quad \implies \quad b = c,$$

$$b \cdot a = c \cdot a \quad \implies \quad b = c. \quad [\text{Věta 4.17, str. 27}]$$

Definice. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa s neutrálním prvkem 1 , $a \in G$.

Mocninu a^n prvku a v grupě G definujeme nejen pro $n \in \mathbb{N}$, ale i pro nekladný celočíselný exponent n : a^0 definujeme jako neutrální prvek grupy G , tj. $a^0 = 1$, a pro libovolné $n \in \mathbb{N}$ definujeme a^{-n} jako inverzní prvek k prvku a^n , tj. $a^{-n} = (a^n)^{-1}$.

Základní vlastnosti grup, mocnina v grupě

Věta (zákony o krácení). Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, $a, b, c \in G$. Pak platí

$$a \cdot b = a \cdot c \quad \implies \quad b = c,$$

$$b \cdot a = c \cdot a \quad \implies \quad b = c. \quad [\text{Věta 4.17, str. 27}]$$

Definice. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa s neutrálním prvkem 1 , $a \in G$.

Mocninu a^n prvku a v grupě G definujeme nejen pro $n \in \mathbb{N}$, ale i pro nekladný celočíselný exponent n : a^0 definujeme jako neutrální prvek grupy G , tj. $a^0 = 1$, a pro libovolné $n \in \mathbb{N}$ definujeme a^{-n} jako inverzní prvek k prvku a^n , tj. $a^{-n} = (a^n)^{-1}$.

Poznámka. Uvědomte si, že oba významy symbolu a^{-1} (inverzní prvek k a , resp. prvek a umocněný na $-1 \in \mathbb{Z}$) znamenají totéž.

Základní vlastnosti grup, mocnina v grupě

Věta (zákony o krácení). Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, $a, b, c \in G$. Pak platí

$$a \cdot b = a \cdot c \quad \implies \quad b = c,$$

$$b \cdot a = c \cdot a \quad \implies \quad b = c. \quad [\text{Věta 4.17, str. 27}]$$

Definice. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa s neutrálním prvkem 1 , $a \in G$.

Mocninu a^n prvku a v grupě G definujeme nejen pro $n \in \mathbb{N}$, ale i pro nekladný celočíselný exponent n : a^0 definujeme jako neutrální prvek grupy G , tj. $a^0 = 1$, a pro libovolné $n \in \mathbb{N}$ definujeme a^{-n} jako inverzní prvek k prvku a^n , tj. $a^{-n} = (a^n)^{-1}$.

Poznámka. Uvědomte si, že oba významy symbolu a^{-1} (inverzní prvek k a , resp. prvek a umocněný na $-1 \in \mathbb{Z}$) znamenají totéž.

Věta. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, $a \in G$, $m, n \in \mathbb{Z}$. Pak platí $a^m \cdot a^n = a^{m+n}$, $(a^m)^n = a^{m \cdot n}$. [Věta 4.9, str. 25]

Základní vlastnosti grup, mocnina v grupě

Věta (zákony o krácení). Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, $a, b, c \in G$. Pak platí

$$a \cdot b = a \cdot c \quad \implies \quad b = c,$$

$$b \cdot a = c \cdot a \quad \implies \quad b = c. \quad [\text{Věta 4.17, str. 27}]$$

Definice. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa s neutrálním prvkem 1 , $a \in G$.

Mocninu a^n prvku a v grupě G definujeme nejen pro $n \in \mathbb{N}$, ale i pro nekladný celočíselný exponent n : a^0 definujeme jako neutrální prvek grupy G , tj. $a^0 = 1$, a pro libovolné $n \in \mathbb{N}$ definujeme a^{-n} jako inverzní prvek k prvku a^n , tj. $a^{-n} = (a^n)^{-1}$.

Poznámka. Uvědomte si, že oba významy symbolu a^{-1} (inverzní prvek k a , resp. prvek a umocněný na $-1 \in \mathbb{Z}$) znamenají totéž.

Věta. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, $a \in G$, $m, n \in \mathbb{Z}$. Pak platí $a^m \cdot a^n = a^{m+n}$, $(a^m)^n = a^{m \cdot n}$. [Věta 4.9, str. 25]

Věta. Necht' $(G, \cdot)$ je komutativní grupa, $a, b \in G$, $m \in \mathbb{Z}$. Pak platí $(a \cdot b)^m = a^m \cdot b^m$. [Věta 4.10, str. 26]

Řád prvku v grupě

Definice. Necht' G je grupa, $a \in G$. Existuje-li přirozené číslo n tak, že $a^n = 1$, pak nejmenší přirozené číslo n s touto vlastností se nazývá řád prvku a v grupě G .

Řád prvku v grupě

Definice. Necht' G je grupa, $a \in G$. Existuje-li přirozené číslo n tak, že $a^n = 1$, pak nejmenší přirozené číslo n s touto vlastností se nazývá **řád prvku** a v grupě G . Neexistuje-li žádné přirozené číslo n s touto vlastností, říkáme, že řád prvku a v grupě G je ∞ .

Řád prvku v grupě

Definice. Necht' G je grupa, $a \in G$. Existuje-li přirozené číslo n tak, že $a^n = 1$, pak nejmenší přirozené číslo n s touto vlastností se nazývá **řád prvku** a v grupě G . Neexistuje-li žádné přirozené číslo n s touto vlastností, říkáme, že řád prvku a v grupě G je ∞ .

Věta. Necht' G je grupa, $a \in G$. Je-li řád prvku a v grupě G přirozené číslo n , pak pro libovolná $k, l \in \mathbb{Z}$ platí

$$a^k = a^l \quad \iff \quad k \equiv l \pmod{n}. \quad \text{[Věta 4.13 (1) a (2), str. 26]}$$

Řád prvku v grupě

Definice. Necht' G je grupa, $a \in G$. Existuje-li přirozené číslo n tak, že $a^n = 1$, pak nejmenší přirozené číslo n s touto vlastností se nazývá **řád prvku** a v grupě G . Neexistuje-li žádné přirozené číslo n s touto vlastností, říkáme, že řád prvku a v grupě G je ∞ .

Věta. Necht' G je grupa, $a \in G$. Je-li řád prvku a v grupě G přirozené číslo n , pak pro libovolná $k, l \in \mathbb{Z}$ platí

$$a^k = a^l \quad \iff \quad k \equiv l \pmod{n}. \quad \text{[Věta 4.13 (1) a (2), str. 26]}$$

Je-li naopak řád prvku a v grupě G roven ∞ , pak pro libovolná $k, l \in \mathbb{Z}$ platí

$$a^k = a^l \quad \iff \quad k = l. \quad \text{[Věta 4.13 (3), str. 26]}$$

Řád prvku v grupě

Definice. Necht' G je grupa, $a \in G$. Existuje-li přirozené číslo n tak, že $a^n = 1$, pak nejmenší přirozené číslo n s touto vlastností se nazývá **řád prvku** a v grupě G . Neexistuje-li žádné přirozené číslo n s touto vlastností, říkáme, že řád prvku a v grupě G je ∞ .

Věta. Necht' G je grupa, $a \in G$. Je-li řád prvku a v grupě G přirozené číslo n , pak pro libovolná $k, l \in \mathbb{Z}$ platí

$$a^k = a^l \iff k \equiv l \pmod{n}. \quad [\text{Věta 4.13 (1) a (2), str. 26}]$$

Je-li naopak řád prvku a v grupě G roven ∞ , pak pro libovolná $k, l \in \mathbb{Z}$ platí

$$a^k = a^l \iff k = l. \quad [\text{Věta 4.13 (3), str. 26}]$$

Důsledek. Necht' řád prvku a v grupě G je $n \in \mathbb{N}$. Necht' r je zbytek po dělení čísla $k \in \mathbb{Z}$ číslem n , pak $a^k = a^r$.

Řád prvku v grupě

Definice. Necht' G je grupa, $a \in G$. Existuje-li přirozené číslo n tak, že $a^n = 1$, pak nejmenší přirozené číslo n s touto vlastností se nazývá **řád prvku** a v grupě G . Neexistuje-li žádné přirozené číslo n s touto vlastností, říkáme, že řád prvku a v grupě G je ∞ .

Věta. Necht' G je grupa, $a \in G$. Je-li řád prvku a v grupě G přirozené číslo n , pak pro libovolná $k, l \in \mathbb{Z}$ platí

$$a^k = a^l \quad \iff \quad k \equiv l \pmod{n}. \quad \text{[Věta 4.13 (1) a (2), str. 26]}$$

Je-li naopak řád prvku a v grupě G roven ∞ , pak pro libovolná $k, l \in \mathbb{Z}$ platí

$$a^k = a^l \quad \iff \quad k = l. \quad \text{[Věta 4.13 (3), str. 26]}$$

Důsledek. Necht' řád prvku a v grupě G je $n \in \mathbb{N}$. Necht' r je zbytek po dělení čísla $k \in \mathbb{Z}$ číslem n , pak $a^k = a^r$. Prvky $a^0 = 1$, $a^1 = a$, a^2 , $\dots$, a^{n-1} jsou po dvou různé.

Řád prvku v grupě

Definice. Necht' G je grupa, $a \in G$. Existuje-li přirozené číslo n tak, že $a^n = 1$, pak nejmenší přirozené číslo n s touto vlastností se nazývá **řád prvku** a v grupě G . Neexistuje-li žádné přirozené číslo n s touto vlastností, říkáme, že řád prvku a v grupě G je ∞ .

Věta. Necht' G je grupa, $a \in G$. Je-li řád prvku a v grupě G přirozené číslo n , pak pro libovolná $k, l \in \mathbb{Z}$ platí

$$a^k = a^l \iff k \equiv l \pmod{n}. \quad \text{[Věta 4.13 (1) a (2), str. 26]}$$

Je-li naopak řád prvku a v grupě G roven ∞ , pak pro libovolná $k, l \in \mathbb{Z}$ platí

$$a^k = a^l \iff k = l. \quad \text{[Věta 4.13 (3), str. 26]}$$

Důsledek. Necht' řád prvku a v grupě G je $n \in \mathbb{N}$. Necht' r je zbytek po dělení čísla $k \in \mathbb{Z}$ číslem n , pak $a^k = a^r$. Prvky $a^0 = 1$, $a^1 = a$, a^2 , $\dots$, a^{n-1} jsou po dvou různé.

Důsledek. Řád prvku a v grupě G tedy udává, kolik existuje různých mocnin prvku a .

Řád prvku v grupě

Definice. Necht' G je grupa, $a \in G$. Existuje-li přirozené číslo n tak, že $a^n = 1$, pak nejmenší přirozené číslo n s touto vlastností se nazývá **řád prvku** a v grupě G . Neexistuje-li žádné přirozené číslo n s touto vlastností, říkáme, že řád prvku a v grupě G je ∞ .

Věta. Necht' G je grupa, $a \in G$. Je-li řád prvku a v grupě G přirozené číslo n , pak pro libovolná $k, l \in \mathbb{Z}$ platí

$$a^k = a^l \iff k \equiv l \pmod{n}. \quad \text{[Věta 4.13 (1) a (2), str. 26]}$$

Je-li naopak řád prvku a v grupě G roven ∞ , pak pro libovolná $k, l \in \mathbb{Z}$ platí

$$a^k = a^l \iff k = l. \quad \text{[Věta 4.13 (3), str. 26]}$$

Důsledek. Necht' řád prvku a v grupě G je $n \in \mathbb{N}$. Necht' r je zbytek po dělení čísla $k \in \mathbb{Z}$ číslem n , pak $a^k = a^r$. Prvky $a^0 = 1$, $a^1 = a$, a^2 , $\dots$, a^{n-1} jsou po dvou různé.

Důsledek. Řád prvku a v grupě G tedy udává, kolik existuje různých mocnin prvku a . V konečné grupě má každý prvek konečný řád.

Důsledky věty

Věta. Necht' G je grupa, $a \in G$. Je-li řád prvku a v grupě G přirozené číslo n , pak pro libovolná $k, l \in \mathbb{Z}$ platí

$$a^k = a^l \iff k \equiv l \pmod{n}.$$

Důsledky věty

Věta. Necht' G je grupa, $a \in G$. Je-li řád prvku a v grupě G přirozené číslo n , pak pro libovolná $k, l \in \mathbb{Z}$ platí

$$a^k = a^l \iff k \equiv l \pmod{n}.$$

Důsledek. Necht' G je grupa, $a \in G$, $k \in \mathbb{N}$. Pak $a^k = 1$, právě když řád prvku a je přirozené číslo, jehož násobkem je číslo k .

Důsledky věty

Věta. Necht' G je grupa, $a \in G$. Je-li řád prvku a v grupě G přirozené číslo n , pak pro libovolná $k, l \in \mathbb{Z}$ platí

$$a^k = a^l \iff k \equiv l \pmod{n}.$$

Důsledek. Necht' G je grupa, $a \in G$, $k \in \mathbb{N}$. Pak $a^k = 1$, právě když řád prvku a je přirozené číslo, jehož násobkem je číslo k .

Důsledek. Necht' G je grupa, $a \in G$, prvek řádu $k \in \mathbb{N}$. Je-li $k = n \cdot m$ pro nějaká $n, m \in \mathbb{N}$, pak řád prvku a^n je m .

Důsledky věty

Věta. Necht' G je grupa, $a \in G$. Je-li řád prvku a v grupě G přirozené číslo n , pak pro libovolná $k, l \in \mathbb{Z}$ platí

$$a^k = a^l \iff k \equiv l \pmod{n}.$$

Důsledek. Necht' G je grupa, $a \in G$, $k \in \mathbb{N}$. Pak $a^k = 1$, právě když řád prvku a je přirozené číslo, jehož násobkem je číslo k .

Důsledek. Necht' G je grupa, $a \in G$, prvek řádu $k \in \mathbb{N}$. Je-li $k = n \cdot m$ pro nějaká $n, m \in \mathbb{N}$, pak řád prvku a^n je m .

Věta. Necht' G je komutativní grupa, $a, b \in G$ takové, že řád prvku a je $m \in \mathbb{N}$, řád prvku b je $n \in \mathbb{N}$. Jestliže $(m, n) = 1$, pak řád prvku $a \cdot b$ je $m \cdot n$.

Důsledky věty

Věta. Necht' G je grupa, $a \in G$. Je-li řád prvku a v grupě G přirozené číslo n , pak pro libovolná $k, l \in \mathbb{Z}$ platí

$$a^k = a^l \iff k \equiv l \pmod{n}.$$

Důsledek. Necht' G je grupa, $a \in G$, $k \in \mathbb{N}$. Pak $a^k = 1$, právě když řád prvku a je přirozené číslo, jehož násobkem je číslo k .

Důsledek. Necht' G je grupa, $a \in G$, prvek řádu $k \in \mathbb{N}$. Je-li $k = n \cdot m$ pro nějaká $n, m \in \mathbb{N}$, pak řád prvku a^n je m .

Věta. Necht' G je komutativní grupa, $a, b \in G$ takové, že řád prvku a je $m \in \mathbb{N}$, řád prvku b je $n \in \mathbb{N}$. Jestliže $(m, n) = 1$, pak řád prvku $a \cdot b$ je $m \cdot n$.

Důkaz. Jistě $(a \cdot b)^{mn} = (a^m)^n \cdot (b^n)^m = 1^n \cdot 1^m = 1$.

Důsledky věty

Věta. Necht' G je grupa, $a \in G$. Je-li řád prvku a v grupě G přirozené číslo n , pak pro libovolná $k, l \in \mathbb{Z}$ platí

$$a^k = a^l \iff k \equiv l \pmod{n}.$$

Důsledek. Necht' G je grupa, $a \in G$, $k \in \mathbb{N}$. Pak $a^k = 1$, právě když řád prvku a je přirozené číslo, jehož násobkem je číslo k .

Důsledek. Necht' G je grupa, $a \in G$, prvek řádu $k \in \mathbb{N}$. Je-li $k = n \cdot m$ pro nějaká $n, m \in \mathbb{N}$, pak řád prvku a^n je m .

Věta. Necht' G je komutativní grupa, $a, b \in G$ takové, že řád prvku a je $m \in \mathbb{N}$, řád prvku b je $n \in \mathbb{N}$. Jestliže $(m, n) = 1$, pak řád prvku $a \cdot b$ je $m \cdot n$.

Důkaz. Jistě $(a \cdot b)^{mn} = (a^m)^n \cdot (b^n)^m = 1^n \cdot 1^m = 1$. Necht' pro $t \in \mathbb{N}$ platí $(a \cdot b)^t = 1$.

Důsledky věty

Věta. Necht' G je grupa, $a \in G$. Je-li řád prvku a v grupě G přirozené číslo n , pak pro libovolná $k, l \in \mathbb{Z}$ platí

$$a^k = a^l \iff k \equiv l \pmod{n}.$$

Důsledek. Necht' G je grupa, $a \in G$, $k \in \mathbb{N}$. Pak $a^k = 1$, právě když řád prvku a je přirozené číslo, jehož násobkem je číslo k .

Důsledek. Necht' G je grupa, $a \in G$, prvek řádu $k \in \mathbb{N}$. Je-li $k = n \cdot m$ pro nějaká $n, m \in \mathbb{N}$, pak řád prvku a^n je m .

Věta. Necht' G je komutativní grupa, $a, b \in G$ takové, že řád prvku a je $m \in \mathbb{N}$, řád prvku b je $n \in \mathbb{N}$. Jestliže $(m, n) = 1$, pak řád prvku $a \cdot b$ je $m \cdot n$.

Důkaz. Jistě $(a \cdot b)^{mn} = (a^m)^n \cdot (b^n)^m = 1^n \cdot 1^m = 1$. Necht' pro $t \in \mathbb{N}$ platí $(a \cdot b)^t = 1$. Pak $1 = (a \cdot b)^{tm} = (a^m)^t \cdot b^{tm} = b^{tm}$,

Důsledky věty

Věta. Necht' G je grupa, $a \in G$. Je-li řád prvku a v grupě G přirozené číslo n , pak pro libovolná $k, l \in \mathbb{Z}$ platí

$$a^k = a^l \iff k \equiv l \pmod{n}.$$

Důsledek. Necht' G je grupa, $a \in G$, $k \in \mathbb{N}$. Pak $a^k = 1$, právě když řád prvku a je přirozené číslo, jehož násobkem je číslo k .

Důsledek. Necht' G je grupa, $a \in G$, prvek řádu $k \in \mathbb{N}$. Je-li $k = n \cdot m$ pro nějaká $n, m \in \mathbb{N}$, pak řád prvku a^n je m .

Věta. Necht' G je komutativní grupa, $a, b \in G$ takové, že řád prvku a je $m \in \mathbb{N}$, řád prvku b je $n \in \mathbb{N}$. Jestliže $(m, n) = 1$, pak řád prvku $a \cdot b$ je $m \cdot n$.

Důkaz. Jistě $(a \cdot b)^{mn} = (a^m)^n \cdot (b^n)^m = 1^n \cdot 1^m = 1$. Necht' pro $t \in \mathbb{N}$ platí $(a \cdot b)^t = 1$. Pak $1 = (a \cdot b)^{tm} = (a^m)^t \cdot b^{tm} = b^{tm}$, a tedy $n \mid tm$, což vzhledem k $(m, n) = 1$ dává $n \mid t$.

Důsledky věty

Věta. Necht' G je grupa, $a \in G$. Je-li řád prvku a v grupě G přirozené číslo n , pak pro libovolná $k, l \in \mathbb{Z}$ platí

$$a^k = a^l \iff k \equiv l \pmod{n}.$$

Důsledek. Necht' G je grupa, $a \in G$, $k \in \mathbb{N}$. Pak $a^k = 1$, právě když řád prvku a je přirozené číslo, jehož násobkem je číslo k .

Důsledek. Necht' G je grupa, $a \in G$, prvek řádu $k \in \mathbb{N}$. Je-li $k = n \cdot m$ pro nějaká $n, m \in \mathbb{N}$, pak řád prvku a^n je m .

Věta. Necht' G je komutativní grupa, $a, b \in G$ takové, že řád prvku a je $m \in \mathbb{N}$, řád prvku b je $n \in \mathbb{N}$. Jestliže $(m, n) = 1$, pak řád prvku $a \cdot b$ je $m \cdot n$.

Důkaz. Jistě $(a \cdot b)^{mn} = (a^m)^n \cdot (b^n)^m = 1^n \cdot 1^m = 1$. Necht' pro $t \in \mathbb{N}$ platí $(a \cdot b)^t = 1$. Pak $1 = (a \cdot b)^{tm} = (a^m)^t \cdot b^{tm} = b^{tm}$, a tedy $n \mid tm$, což vzhledem k $(m, n) = 1$ dává $n \mid t$. Analogicky $m \mid t$.

Důsledky věty

Věta. Necht' G je grupa, $a \in G$. Je-li řád prvku a v grupě G přirozené číslo n , pak pro libovolná $k, l \in \mathbb{Z}$ platí

$$a^k = a^l \iff k \equiv l \pmod{n}.$$

Důsledek. Necht' G je grupa, $a \in G$, $k \in \mathbb{N}$. Pak $a^k = 1$, právě když řád prvku a je přirozené číslo, jehož násobkem je číslo k .

Důsledek. Necht' G je grupa, $a \in G$, prvek řádu $k \in \mathbb{N}$. Je-li $k = n \cdot m$ pro nějaká $n, m \in \mathbb{N}$, pak řád prvku a^n je m .

Věta. Necht' G je komutativní grupa, $a, b \in G$ takové, že řád prvku a je $m \in \mathbb{N}$, řád prvku b je $n \in \mathbb{N}$. Jestliže $(m, n) = 1$, pak řád prvku $a \cdot b$ je $m \cdot n$.

Důkaz. Jistě $(a \cdot b)^{mn} = (a^m)^n \cdot (b^n)^m = 1^n \cdot 1^m = 1$. Necht' pro $t \in \mathbb{N}$ platí $(a \cdot b)^t = 1$. Pak $1 = (a \cdot b)^{tm} = (a^m)^t \cdot b^{tm} = b^{tm}$, a tedy $n \mid tm$, což vzhledem k $(m, n) = 1$ dává $n \mid t$. Analogicky $m \mid t$. Celkem z $(m, n) = 1$ dostaneme $mn \mid t$.

Exponent grupy

Definice. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa. Existuje-li přirozené číslo e tak, že pro každé $a \in G$ platí $a^e = 1$, pak nejmenší přirozené číslo e s touto vlastností se nazývá **exponent** grupy G .

Exponent grupy

Definice. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa. Existuje-li přirozené číslo e tak, že pro každé $a \in G$ platí $a^e = 1$, pak nejmenší přirozené číslo e s touto vlastností se nazývá **exponent** grupy G . Jestliže žádné přirozené číslo e s touto vlastností neexistuje, říkáme, že exponent grupy G je ∞ .

Exponent grupy

Definice. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa. Existuje-li přirozené číslo e tak, že pro každé $a \in G$ platí $a^e = 1$, pak nejmenší přirozené číslo e s touto vlastností se nazývá **exponent** grupy G . Jestliže žádné přirozené číslo e s touto vlastností neexistuje, říkáme, že exponent grupy G je ∞ .

Poznámka. Máme-li konečnou grupu G , můžeme určit řád každého prvku grupy G a spočítat nejmenší společný násobek všech získaných řádů.

Exponent grupy

Definice. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa. Existuje-li přirozené číslo e tak, že pro každé $a \in G$ platí $a^e = 1$, pak nejmenší přirozené číslo e s touto vlastností se nazývá **exponent** grupy G . Jestliže žádné přirozené číslo e s touto vlastností neexistuje, říkáme, že exponent grupy G je ∞ .

Poznámka. Máme-li konečnou grupu G , můžeme určit řád každého prvku grupy G a spočítat nejmenší společný násobek všech získaných řádů. Tento nejmenší společný násobek je roven exponentu grupy G .

Exponent grupy

Definice. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa. Existuje-li přirozené číslo e tak, že pro každé $a \in G$ platí $a^e = 1$, pak nejmenší přirozené číslo e s touto vlastností se nazývá **exponent** grupy G . Jestliže žádné přirozené číslo e s touto vlastností neexistuje, říkáme, že exponent grupy G je ∞ .

Poznámka. Máme-li konečnou grupu G , můžeme určit řád každého prvku grupy G a spočítat nejmenší společný násobek všech získaných řádů. Tento nejmenší společný násobek je roven exponentu grupy G .

Příklad. Exponent grupy $\mathbb{S}_3$ je 6,

Exponent grupy

Definice. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa. Existuje-li přirozené číslo e tak, že pro každé $a \in G$ platí $a^e = 1$, pak nejmenší přirozené číslo e s touto vlastností se nazývá **exponent** grupy G . Jestliže žádné přirozené číslo e s touto vlastností neexistuje, říkáme, že exponent grupy G je ∞ .

Poznámka. Máme-li konečnou grupu G , můžeme určit řád každého prvku grupy G a spočítat nejmenší společný násobek všech získaných řádů. Tento nejmenší společný násobek je roven exponentu grupy G .

Příklad. Exponent grupy $\mathbb{S}_3$ je 6, exponent grupy $\mathbb{S}_4$ je 12,

Exponent grupy

Definice. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa. Existuje-li přirozené číslo e tak, že pro každé $a \in G$ platí $a^e = 1$, pak nejmenší přirozené číslo e s touto vlastností se nazývá **exponent** grupy G . Jestliže žádné přirozené číslo e s touto vlastností neexistuje, říkáme, že exponent grupy G je ∞ .

Poznámka. Máme-li konečnou grupu G , můžeme určit řád každého prvku grupy G a spočítat nejmenší společný násobek všech získaných řádů. Tento nejmenší společný násobek je roven exponentu grupy G .

Příklad. Exponent grupy S_3 je 6, exponent grupy S_4 je 12, exponent grupy D_4 je roven 4.

Exponent grupy

Definice. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa. Existuje-li přirozené číslo e tak, že pro každé $a \in G$ platí $a^e = 1$, pak nejmenší přirozené číslo e s touto vlastností se nazývá **exponent** grupy G . Jestliže žádné přirozené číslo e s touto vlastností neexistuje, říkáme, že exponent grupy G je ∞ .

Poznámka. Máme-li konečnou grupu G , můžeme určit řád každého prvku grupy G a spočítat nejmenší společný násobek všech získaných řádů. Tento nejmenší společný násobek je roven exponentu grupy G .

Příklad. Exponent grupy $\mathbb{S}_3$ je 6, exponent grupy $\mathbb{S}_4$ je 12, exponent grupy $\mathbb{D}_4$ je roven 4.

Příklad. Pokud v grupě G existuje prvek řádu ∞ , pak je exponent této grupy ∞ .

Exponent grupy

Definice. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa. Existuje-li přirozené číslo e tak, že pro každé $a \in G$ platí $a^e = 1$, pak nejmenší přirozené číslo e s touto vlastností se nazývá **exponent** grupy G . Jestliže žádné přirozené číslo e s touto vlastností neexistuje, říkáme, že exponent grupy G je ∞ .

Poznámka. Máme-li konečnou grupu G , můžeme určit řád každého prvku grupy G a spočítat nejmenší společný násobek všech získaných řádů. Tento nejmenší společný násobek je roven exponentu grupy G .

Příklad. Exponent grupy S_3 je 6, exponent grupy S_4 je 12, exponent grupy D_4 je roven 4.

Příklad. Pokud v grupě G existuje prvek řádu ∞ , pak je exponent této grupy ∞ . Opačná implikace však neplatí, například množina $\{\alpha \in \mathbb{C}; \exists n \in \mathbb{N} : \alpha^n = 1\}$ spolu s operací násobení tvoří nekonečnou komutativní grupu, ve které má každý prvek konečný řád, avšak exponent této grupy je ∞ .

Exponent konečné komutativní grupy

Věta. *Nechť G je konečná komutativní grupa. Pak exponent grupy G je roven největšímu z řádů všech prvků grupy G .*

Exponent konečné komutativní grupy

Věta. *Nechť G je konečná komutativní grupa. Pak exponent grupy G je roven největšímu z řádů všech prvků grupy G .*

Důkaz. Označme S množinu řádů prvků grupy G a $m = \max S$. Dokažme sporem, že m je dělitelný každým prvkem množiny S , pak bude nejmenším společným násobkem všech prvků této množiny, a tedy exponentem grupy G .

Exponent konečné komutativní grupy

Věta. *Nechť G je konečná komutativní grupa. Pak exponent grupy G je roven největšímu z řádů všech prvků grupy G .*

Důkaz. Označme S množinu řádů prvků grupy G a $m = \max S$. Dokažme sporem, že m je dělitelný každým prvkem množiny S , pak bude nejmenším společným násobkem všech prvků této množiny, a tedy exponentem grupy G .

Předpokládejme tedy, že existuje $k \in S$, $k \nmid m$.

Exponent konečné komutativní grupy

Věta. *Nechť G je konečná komutativní grupa. Pak exponent grupy G je roven největšímu z řádů všech prvků grupy G .*

Důkaz. Označme S množinu řádů prvků grupy G a $m = \max S$. Dokažme sporem, že m je dělitelný každým prvkem množiny S , pak bude nejmenším společným násobkem všech prvků této množiny, a tedy exponentem grupy G .

Předpokládejme tedy, že existuje $k \in S$, $k \nmid m$. Z jednoznačnosti rozkladu na prvočísla víme, že existuje prvočíslu p tak, že $p^r \mid k$, $p^r \nmid m$, pro nějaké $r \in \mathbb{N}$.

Exponent konečné komutativní grupy

Věta. *Nechť G je konečná komutativní grupa. Pak exponent grupy G je roven největšímu z řádů všech prvků grupy G .*

Důkaz. Označme S množinu řádů prvků grupy G a $m = \max S$. Dokažme sporem, že m je dělitelný každým prvkem množiny S , pak bude nejmenším společným násobkem všech prvků této množiny, a tedy exponentem grupy G .

Předpokládejme tedy, že existuje $k \in S$, $k \nmid m$. Z jednoznačnosti rozkladu na prvočísla víme, že existuje prvočíslu p tak, že $p^r \mid k$, $p^r \nmid m$, pro nějaké $r \in \mathbb{N}$. Rozepišme $m = p^c \cdot n$, $p \nmid n$, pak $c < r$.

Exponent konečné komutativní grupy

Věta. *Nechť G je konečná komutativní grupa. Pak exponent grupy G je roven největšímu z řádů všech prvků grupy G .*

Důkaz. Označme S množinu řádů prvků grupy G a $m = \max S$. Dokažme sporem, že m je dělitelný každým prvkem množiny S , pak bude nejmenším společným násobkem všech prvků této množiny, a tedy exponentem grupy G .

Předpokládejme tedy, že existuje $k \in S$, $k \nmid m$. Z jednoznačnosti rozkladu na prvočísla víme, že existuje prvočíslu p tak, že $p^r \mid k$, $p^r \nmid m$, pro nějaké $r \in \mathbb{N}$. Rozepišme $m = p^c \cdot n$, $p \nmid n$, pak $c < r$. Protože $p^r \mid k \in S$, existuje v G prvek řádu k , jeho $\frac{k}{p^r}$ -tá mocnina má řád p^r , proto $p^r \in S$.

Exponent konečné komutativní grupy

Věta. *Nechť G je konečná komutativní grupa. Pak exponent grupy G je roven největšímu z řádů všech prvků grupy G .*

Důkaz. Označme S množinu řádů prvků grupy G a $m = \max S$. Dokažme sporem, že m je dělitelný každým prvkem množiny S , pak bude nejmenším společným násobkem všech prvků této množiny, a tedy exponentem grupy G .

Předpokládejme tedy, že existuje $k \in S$, $k \nmid m$. Z jednoznačnosti rozkladu na prvočísla víme, že existuje prvočíslu p tak, že $p^r \mid k$, $p^r \nmid m$, pro nějaké $r \in \mathbb{N}$. Rozepišme $m = p^c \cdot n$, $p \nmid n$, pak $c < r$. Protože $p^r \mid k \in S$, existuje v G prvek řádu k , jeho $\frac{k}{p^r}$ -tá mocnina má řád p^r , proto $p^r \in S$. Podobně z $n \mid m \in S$ plyne $n \in S$.

Exponent konečné komutativní grupy

Věta. *Nechť G je konečná komutativní grupa. Pak exponent grupy G je roven největšímu z řádů všech prvků grupy G .*

Důkaz. Označme S množinu řádů prvků grupy G a $m = \max S$. Dokažme sporem, že m je dělitelný každým prvkem množiny S , pak bude nejmenším společným násobkem všech prvků této množiny, a tedy exponentem grupy G .

Předpokládejme tedy, že existuje $k \in S$, $k \nmid m$. Z jednoznačnosti rozkladu na prvočísla víme, že existuje prvočíslu p tak, že $p^r \mid k$, $p^r \nmid m$, pro nějaké $r \in \mathbb{N}$. Rozepišme $m = p^c \cdot n$, $p \nmid n$, pak $c < r$. Protože $p^r \mid k \in S$, existuje v G prvek řádu k , jeho $\frac{k}{p^r}$ -tá mocnina má řád p^r , proto $p^r \in S$. Podobně z $n \mid m \in S$ plyne $n \in S$.

V komutativní grupě G existují prvky řádů p^r a n , přitom $(p^r, n) = 1$.

Exponent konečné komutativní grupy

Věta. *Nechť G je konečná komutativní grupa. Pak exponent grupy G je roven největšímu z řádů všech prvků grupy G .*

Důkaz. Označme S množinu řádů prvků grupy G a $m = \max S$. Dokažme sporem, že m je dělitelný každým prvkem množiny S , pak bude nejmenším společným násobkem všech prvků této množiny, a tedy exponentem grupy G .

Předpokládejme tedy, že existuje $k \in S$, $k \nmid m$. Z jednoznačnosti rozkladu na prvočísla víme, že existuje prvočísl p tak, že $p^r \mid k$, $p^r \nmid m$, pro nějaké $r \in \mathbb{N}$. Rozepišme $m = p^c \cdot n$, $p \nmid n$, pak $c < r$. Protože $p^r \mid k \in S$, existuje v G prvek řádu k , jeho $\frac{k}{p^r}$ -tá mocnina má řád p^r , proto $p^r \in S$. Podobně z $n \mid m \in S$ plyne $n \in S$.

V komutativní grupě G existují prvky řádů p^r a n , přitom $(p^r, n) = 1$. Proto podle předchozí věty v G existuje prvek řádu $p^r \cdot n \in S$, ovšem $p^r \cdot n > m$, což je spor s $m = \max S$.

Exponent konečné komutativní grupy

Věta. *Nechť G je konečná komutativní grupa. Pak exponent grupy G je roven největšímu z řádů všech prvků grupy G .*

Důkaz. Označme S množinu řádů prvků grupy G a $m = \max S$. Dokažme sporem, že m je dělitelný každým prvkem množiny S , pak bude nejmenším společným násobkem všech prvků této množiny, a tedy exponentem grupy G .

Předpokládejme tedy, že existuje $k \in S$, $k \nmid m$. Z jednoznačnosti rozkladu na prvočísla víme, že existuje prvočíslu p tak, že $p^r \mid k$, $p^r \nmid m$, pro nějaké $r \in \mathbb{N}$. Rozepišme $m = p^c \cdot n$, $p \nmid n$, pak $c < r$. Protože $p^r \mid k \in S$, existuje v G prvek řádu k , jeho $\frac{k}{p^r}$ -tá mocnina má řád p^r , proto $p^r \in S$. Podobně z $n \mid m \in S$ plyne $n \in S$.

V komutativní grupě G existují prvky řádů p^r a n , přitom $(p^r, n) = 1$. Proto podle předchozí věty v G existuje prvek řádu $p^r \cdot n \in S$, ovšem $p^r \cdot n > m$, což je spor s $m = \max S$.

Příklad. Exponent grupy $\mathbb{S}_3$ je 6, přitom v $\mathbb{S}_3$ prvek řádu 6 není.

Exponent konečné komutativní grupy

Věta. Necht' G je konečná komutativní grupa. Pak exponent grupy G je roven největšímu z řádů všech prvků grupy G .

Důkaz. Označme S množinu řádů prvků grupy G a $m = \max S$. Dokažme sporem, že m je dělitelný každým prvkem množiny S , pak bude nejmenším společným násobkem všech prvků této množiny, a tedy exponentem grupy G .

Předpokládejme tedy, že existuje $k \in S$, $k \nmid m$. Z jednoznačnosti rozkladu na prvočísla víme, že existuje prvočíslu p tak, že $p^r \mid k$, $p^r \nmid m$, pro nějaké $r \in \mathbb{N}$. Rozepišme $m = p^c \cdot n$, $p \nmid n$, pak $c < r$. Protože $p^r \mid k \in S$, existuje v G prvek řádu k , jeho $\frac{k}{p^r}$ -tá mocnina má řád p^r , proto $p^r \in S$. Podobně z $n \mid m \in S$ plyne $n \in S$.

V komutativní grupě G existují prvky řádů p^r a n , přitom $(p^r, n) = 1$. Proto podle předchozí věty v G existuje prvek řádu $p^r \cdot n \in S$, ovšem $p^r \cdot n > m$, což je spor s $m = \max S$.

Příklad. Exponent grupy $\mathbb{S}_3$ je 6, přitom v $\mathbb{S}_3$ prvek řádu 6 není. Předpoklad, že G je komutativní, je v předchozí větě nutný.

Podgrupa grupy

Definice. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, H podmnožina množiny G .

Řekneme, že H je podgrupa grupy G , a píšeme $H \leq G$, jestliže

Podgrupa grupy

Definice. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, H podmnožina množiny G .

Řekneme, že H je podgrupa grupy G , a píšeme $H \leq G$, jestliže

- ▶ neutrální prvek $1 \in H$,

Podgrupa grupy

Definice. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, H podmnožina množiny G .

Řekneme, že H je podgrupa grupy G , a píšeme $H \leq G$, jestliže

- ▶ neutrální prvek $1 \in H$,
- ▶ pro každé $a \in H$ platí $a^{-1} \in H$,

Podgrupa grupy

Definice. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, H podmnožina množiny G .

Řekneme, že H je podgrupa grupy G , a píšeme $H \leq G$, jestliže

- ▶ neutrální prvek $1 \in H$,
- ▶ pro každé $a \in H$ platí $a^{-1} \in H$,
- ▶ pro každé $a, b \in H$ platí $a \cdot b \in H$.

Podgrupa grupy

Definice. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, H podmnožina množiny G .

Řekneme, že H je podgrupa grupy G , a píšeme $H \leq G$, jestliže

- ▶ neutrální prvek $1 \in H$,
- ▶ pro každé $a \in H$ platí $a^{-1} \in H$,
- ▶ pro každé $a, b \in H$ platí $a \cdot b \in H$.

Poznámka. Největší podgrupou grupy G (vzhledem k $\subseteq$) je celá G , nejmenší podgrupou je $\{1\}$.

Podgrupa grupy

Definice. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, H podmnožina množiny G .

Řekneme, že H je podgrupa grupy G , a píšeme $H \leq G$, jestliže

- ▶ neutrální prvek $1 \in H$,
- ▶ pro každé $a \in H$ platí $a^{-1} \in H$,
- ▶ pro každé $a, b \in H$ platí $a \cdot b \in H$.

Poznámka. Největší podgrupou grupy G (vzhledem k $\subseteq$) je celá G , nejmenší podgrupou je $\{1\}$.

Věta. Necht' H je podgrupa grupy $(G, \cdot)$. Pak $\cdot$ určuje operaci na množině H , přičemž H je grupa vzhledem k této operaci.

Podgrupa grupy

Definice. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, H podmnožina množiny G .

Řekneme, že H je podgrupa grupy G , a píšeme $H \leq G$, jestliže

- ▶ neutrální prvek $1 \in H$,
- ▶ pro každé $a \in H$ platí $a^{-1} \in H$,
- ▶ pro každé $a, b \in H$ platí $a \cdot b \in H$.

Poznámka. Největší podgrupou grupy G (vzhledem k $\subseteq$) je celá G , nejmenší podgrupou je $\{1\}$.

Věta. Necht' H je podgrupa grupy $(G, \cdot)$. Pak $\cdot$ určuje operaci na množině H , přičemž H je grupa vzhledem k této operaci. Je-li grupa G komutativní, pak je i grupa H komutativní. [Věta 5.3, str. 29]

Podgrupa grupy

Definice. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, H podmnožina množiny G .

Řekneme, že H je podgrupa grupy G , a píšeme $H \leq G$, jestliže

- ▶ neutrální prvek $1 \in H$,
- ▶ pro každé $a \in H$ platí $a^{-1} \in H$,
- ▶ pro každé $a, b \in H$ platí $a \cdot b \in H$.

Poznámka. Největší podgrupou grupy G (vzhledem k $\subseteq$) je celá G , nejmenší podgrupou je $\{1\}$.

Věta. Necht' H je podgrupa grupy $(G, \cdot)$. Pak $\cdot$ určuje operaci na množině H , přičemž H je grupa vzhledem k této operaci. Je-li grupa G komutativní, pak je i grupa H komutativní. [Věta 5.3, str. 29]

Označení. Zmiňovanou operaci na podgrupě budeme označovat stejným symbolem jako původní operaci na celé grupě, přestože tyto operace nejsou stejné.

Podgrupa grupy

Definice. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, H podmnožina množiny G .

Řekneme, že H je podgrupa grupy G , a píšeme $H \leq G$, jestliže

- ▶ neutrální prvek $1 \in H$,
- ▶ pro každé $a \in H$ platí $a^{-1} \in H$,
- ▶ pro každé $a, b \in H$ platí $a \cdot b \in H$.

Poznámka. Největší podgrupou grupy G (vzhledem k $\subseteq$) je celá G , nejmenší podgrupou je $\{1\}$.

Věta. Necht' H je podgrupa grupy $(G, \cdot)$. Pak $\cdot$ určuje operaci na množině H , přičemž H je grupa vzhledem k této operaci. Je-li grupa G komutativní, pak je i grupa H komutativní. [Věta 5.3, str. 29]

Označení. Zmiňovanou operaci na podgrupě budeme označovat stejným symbolem jako původní operaci na celé grupě, přestože tyto operace nejsou stejné.

Věta. Jestliže H je podgrupa grupy G a K je podgrupa grupy H , pak je K také podgrupou grupy G . [To je zřejmé.]

Podgrupa grupy generovaná podmnožinou grupy

Označení. Pro libovolné $n \in \mathbb{N}$ označme $A_n = \{\sigma \in S_n; p(\sigma) = 1\}$ množinu všech sudých permutací v S_n .

Podgrupa grupy generovaná podmnožinou grupy

Označení. Pro libovolné $n \in \mathbb{N}$ označme $\mathbb{A}_n = \{\sigma \in \mathbb{S}_n; p(\sigma) = 1\}$ množinu všech sudých permutací v $\mathbb{S}_n$.

Příklad. $\mathbb{A}_n$ je podgrupa grupy $(\mathbb{S}_n, \circ)$ pro každé $n \in \mathbb{N}$.

Podgrupa grupy generovaná podmnožinou grupy

Označení. Pro libovolné $n \in \mathbb{N}$ označme $\mathbb{A}_n = \{\sigma \in \mathbb{S}_n; p(\sigma) = 1\}$ množinu všech sudých permutací v $\mathbb{S}_n$.

Příklad. $\mathbb{A}_n$ je podgrupa grupy $(\mathbb{S}_n, \circ)$ pro každé $n \in \mathbb{N}$.

Věta. Necht' G je grupa, I neprázdná množina taková, že pro každé $i \in I$ je dána podgrupa H_i grupy G .

Podgrupa grupy generovaná podmnožinou grupy

Označení. Pro libovolné $n \in \mathbb{N}$ označme $\mathbb{A}_n = \{\sigma \in \mathbb{S}_n; p(\sigma) = 1\}$ množinu všech sudých permutací v $\mathbb{S}_n$.

Příklad. $\mathbb{A}_n$ je podgrupa grupy $(\mathbb{S}_n, \circ)$ pro každé $n \in \mathbb{N}$.

Věta. Necht' G je grupa, I neprázdná množina taková, že pro každé $i \in I$ je dána podgrupa H_i grupy G . Pak průnik $\bigcap_{i \in I} H_i$ všech těchto podgrup je opět podgrupou grupy G . [Věta 5.5, str. 29]

Podgrupa grupy generovaná podmnožinou grupy

Označení. Pro libovolné $n \in \mathbb{N}$ označme $\mathbb{A}_n = \{\sigma \in \mathbb{S}_n; p(\sigma) = 1\}$ množinu všech sudých permutací v $\mathbb{S}_n$.

Příklad. $\mathbb{A}_n$ je podgrupa grupy $(\mathbb{S}_n, \circ)$ pro každé $n \in \mathbb{N}$.

Věta. Necht' G je grupa, I neprázdná množina taková, že pro každé $i \in I$ je dána podgrupa H_i grupy G . Pak průnik $\bigcap_{i \in I} H_i$ všech těchto podgrup je opět podgrupou grupy G . [Věta 5.5, str. 29]

Definice. Necht' M je podmnožina grupy G . Symbolem $\langle M \rangle$ označíme průnik všech podgrup grupy G , jejichž podmnožinou je množina M .

Podgrupa grupy generovaná podmnožinou grupy

Označení. Pro libovolné $n \in \mathbb{N}$ označme $\mathbb{A}_n = \{\sigma \in \mathbb{S}_n; p(\sigma) = 1\}$ množinu všech sudých permutací v $\mathbb{S}_n$.

Příklad. $\mathbb{A}_n$ je podgrupa grupy $(\mathbb{S}_n, \circ)$ pro každé $n \in \mathbb{N}$.

Věta. Necht' G je grupa, I neprázdná množina taková, že pro každé $i \in I$ je dána podgrupa H_i grupy G . Pak průnik $\bigcap_{i \in I} H_i$ všech těchto podgrup je opět podgrupou grupy G . [Věta 5.5, str. 29]

Definice. Necht' M je podmnožina grupy G . Symbolem $\langle M \rangle$ označíme průnik všech podgrup grupy G , jejichž podmnožinou je množina M . Podle předchozí věty je $\langle M \rangle$ podgrupou grupy G obsahující množinu M ; evidentně je nejmenší s touto vlastností.

Podgrupa grupy generovaná podmnožinou grupy

Označení. Pro libovolné $n \in \mathbb{N}$ označme $\mathbb{A}_n = \{\sigma \in \mathbb{S}_n; p(\sigma) = 1\}$ množinu všech sudých permutací v $\mathbb{S}_n$.

Příklad. $\mathbb{A}_n$ je podgrupa grupy $(\mathbb{S}_n, \circ)$ pro každé $n \in \mathbb{N}$.

Věta. Necht' G je grupa, I neprázdná množina taková, že pro každé $i \in I$ je dána podgrupa H_i grupy G . Pak průnik $\bigcap_{i \in I} H_i$ všech těchto podgrup je opět podgrupou grupy G . [Věta 5.5, str. 29]

Definice. Necht' M je podmnožina grupy G . Symbolem $\langle M \rangle$ označíme průnik všech podgrup grupy G , jejichž podmnožinou je množina M . Podle předchozí věty je $\langle M \rangle$ podgrupou grupy G obsahující množinu M ; evidentně je nejmenší s touto vlastností. Podgrupu $\langle M \rangle$ nazýváme **podgrupa generovaná množinou M** , množinu M nazýváme **množina generátorů podgrupy $\langle M \rangle$** .

Podgrupa grupy generovaná podmnožinou grupy

Označení. Pro libovolné $n \in \mathbb{N}$ označme $\mathbb{A}_n = \{\sigma \in \mathbb{S}_n; p(\sigma) = 1\}$ množinu všech sudých permutací v $\mathbb{S}_n$.

Příklad. $\mathbb{A}_n$ je podgrupa grupy $(\mathbb{S}_n, \circ)$ pro každé $n \in \mathbb{N}$.

Věta. Necht' G je grupa, I neprázdná množina taková, že pro každé $i \in I$ je dána podgrupa H_i grupy G . Pak průnik $\bigcap_{i \in I} H_i$ všech těchto podgrup je opět podgrupou grupy G . [Věta 5.5, str. 29]

Definice. Necht' M je podmnožina grupy G . Symbolem $\langle M \rangle$ označíme průnik všech podgrup grupy G , jejichž podmnožinou je množina M . Podle předchozí věty je $\langle M \rangle$ podgrupou grupy G obsahující množinu M ; evidentně je nejmenší s touto vlastností. Podgrupu $\langle M \rangle$ nazýváme **podgrupa generovaná množinou M** , množinu M nazýváme **množina generátorů podgrupy $\langle M \rangle$** .

Označení. Je-li $M = \{a_1, \dots, a_n\}$, lze psát stručně $\langle a_1, \dots, a_n \rangle$ místo $\langle M \rangle$.

Podgrupa grupy generovaná podmnožinou grupy

Označení. Pro libovolné $n \in \mathbb{N}$ označme $\mathbb{A}_n = \{\sigma \in \mathbb{S}_n; p(\sigma) = 1\}$ množinu všech sudých permutací v $\mathbb{S}_n$.

Příklad. $\mathbb{A}_n$ je podgrupa grupy $(\mathbb{S}_n, \circ)$ pro každé $n \in \mathbb{N}$.

Věta. Necht' G je grupa, I neprázdná množina taková, že pro každé $i \in I$ je dána podgrupa H_i grupy G . Pak průnik $\bigcap_{i \in I} H_i$ všech těchto podgrup je opět podgrupou grupy G . [Věta 5.5, str. 29]

Definice. Necht' M je podmnožina grupy G . Symbolem $\langle M \rangle$ označíme průnik všech podgrup grupy G , jejichž podmnožinou je množina M . Podle předchozí věty je $\langle M \rangle$ podgrupou grupy G obsahující množinu M ; evidentně je nejmenší s touto vlastností. Podgrupu $\langle M \rangle$ nazýváme **podgrupa generovaná množinou M** , množinu M nazýváme **množina generátorů podgrupy $\langle M \rangle$** .

Označení. Je-li $M = \{a_1, \dots, a_n\}$, lze psát stručně $\langle a_1, \dots, a_n \rangle$ místo $\langle M \rangle$.

Poznámka. Zřejmě $\langle G \rangle = G$, $\langle \emptyset \rangle = \{1\}$.

Podgrupa grupy generovaná podmnožinou grupy

Označení. Pro libovolné $n \in \mathbb{N}$ označme $\mathbb{A}_n = \{\sigma \in \mathbb{S}_n; p(\sigma) = 1\}$ množinu všech sudých permutací v $\mathbb{S}_n$.

Příklad. $\mathbb{A}_n$ je podgrupa grupy $(\mathbb{S}_n, \circ)$ pro každé $n \in \mathbb{N}$.

Věta. Necht' G je grupa, I neprázdná množina taková, že pro každé $i \in I$ je dána podgrupa H_i grupy G . Pak průnik $\bigcap_{i \in I} H_i$ všech těchto podgrup je opět podgrupou grupy G . [Věta 5.5, str. 29]

Definice. Necht' M je podmnožina grupy G . Symbolem $\langle M \rangle$ označíme průnik všech podgrup grupy G , jejichž podmnožinou je množina M . Podle předchozí věty je $\langle M \rangle$ podgrupou grupy G obsahující množinu M ; evidentně je nejmenší s touto vlastností. Podgrupu $\langle M \rangle$ nazýváme **podgrupa generovaná množinou M** , množinu M nazýváme **množina generátorů podgrupy $\langle M \rangle$** .

Označení. Je-li $M = \{a_1, \dots, a_n\}$, lze psát stručně $\langle a_1, \dots, a_n \rangle$ místo $\langle M \rangle$.

Poznámka. Zřejmě $\langle G \rangle = G$, $\langle \emptyset \rangle = \{1\}$. Pro každou $M \subseteq G$ platí

$$\langle M \rangle = \langle M \cup \{a^{-1}; a \in M\} \rangle.$$

Podgrupa grupy generovaná podmnožinou grupy

Věta. Necht' M je podmnožina grupy $(G, \cdot)$ taková, že $M \neq \emptyset$ a že pro každé $a \in M$ je také $a^{-1} \in M$.

Podgrupa grupy generovaná podmnožinou grupy

Věta. Necht' M je podmnožina grupy $(G, \cdot)$ taková, že $M \neq \emptyset$ a že pro každé $a \in M$ je také $a^{-1} \in M$. Pak platí

$$\langle M \rangle = \{a_1 \cdot \dots \cdot a_n; n \in \mathbb{N}, a_1, \dots, a_n \in M\}.$$

Podgrupa grupy generovaná podmnožinou grupy

Věta. Necht' M je podmnožina grupy $(G, \cdot)$ taková, že $M \neq \emptyset$ a že pro každé $a \in M$ je také $a^{-1} \in M$. Pak platí

$$\langle M \rangle = \{a_1 \cdot \dots \cdot a_n; n \in \mathbb{N}, a_1, \dots, a_n \in M\}.$$

Důkaz. Označme $X = \{a_1 \cdot \dots \cdot a_n; n \in \mathbb{N}, a_1, \dots, a_n \in M\}$.

Podgrupa grupy generovaná podmnožinou grupy

Věta. Necht' M je podmnožina grupy $(G, \cdot)$ taková, že $M \neq \emptyset$ a že pro každé $a \in M$ je také $a^{-1} \in M$. Pak platí

$$\langle M \rangle = \{a_1 \cdot \dots \cdot a_n; n \in \mathbb{N}, a_1, \dots, a_n \in M\}.$$

Důkaz. Označme $X = \{a_1 \cdot \dots \cdot a_n; n \in \mathbb{N}, a_1, \dots, a_n \in M\}$.

Jistě $M \subseteq X$ (volbou $n = 1$).

Podgrupa grupy generovaná podmnožinou grupy

Věta. Necht' M je podmnožina grupy $(G, \cdot)$ taková, že $M \neq \emptyset$ a že pro každé $a \in M$ je také $a^{-1} \in M$. Pak platí

$$\langle M \rangle = \{a_1 \cdot \dots \cdot a_n; n \in \mathbb{N}, a_1, \dots, a_n \in M\}.$$

Důkaz. Označme $X = \{a_1 \cdot \dots \cdot a_n; n \in \mathbb{N}, a_1, \dots, a_n \in M\}$.

Jistě $M \subseteq X$ (volbou $n = 1$).

Protože $M \neq \emptyset$, existuje $b \in M$, pak i $b^{-1} \in M$ a $1 = b \cdot b^{-1} \in X$.

Podgrupa grupy generovaná podmnožinou grupy

Věta. Necht' M je podmnožina grupy $(G, \cdot)$ taková, že $M \neq \emptyset$ a že pro každé $a \in M$ je také $a^{-1} \in M$. Pak platí

$$\langle M \rangle = \{a_1 \cdot \dots \cdot a_n; n \in \mathbb{N}, a_1, \dots, a_n \in M\}.$$

Důkaz. Označme $X = \{a_1 \cdot \dots \cdot a_n; n \in \mathbb{N}, a_1, \dots, a_n \in M\}$.

Jistě $M \subseteq X$ (volbou $n = 1$).

Protože $M \neq \emptyset$, existuje $b \in M$, pak i $b^{-1} \in M$ a $1 = b \cdot b^{-1} \in X$.

Pro libovolné $c = a_1 \cdot \dots \cdot a_n \in X$ je $c^{-1} = a_n^{-1} \cdot \dots \cdot a_1^{-1} \in X$.

Podgrupa grupy generovaná podmnožinou grupy

Věta. Necht' M je podmnožina grupy $(G, \cdot)$ taková, že $M \neq \emptyset$ a že pro každé $a \in M$ je také $a^{-1} \in M$. Pak platí

$$\langle M \rangle = \{a_1 \cdot \dots \cdot a_n; n \in \mathbb{N}, a_1, \dots, a_n \in M\}.$$

Důkaz. Označme $X = \{a_1 \cdot \dots \cdot a_n; n \in \mathbb{N}, a_1, \dots, a_n \in M\}$.

Jistě $M \subseteq X$ (volbou $n = 1$).

Protože $M \neq \emptyset$, existuje $b \in M$, pak i $b^{-1} \in M$ a $1 = b \cdot b^{-1} \in X$.

Pro libovolné $c = a_1 \cdot \dots \cdot a_n \in X$ je $c^{-1} = a_n^{-1} \cdot \dots \cdot a_1^{-1} \in X$.

Protože součin n prvků z M vynásobený součinem m prvků z M je součinem $n + m$ prvků z M , je X uzavřeno na operaci $\cdot$.

Podgrupa grupy generovaná podmnožinou grupy

Věta. Necht' M je podmnožina grupy $(G, \cdot)$ taková, že $M \neq \emptyset$ a že pro každé $a \in M$ je také $a^{-1} \in M$. Pak platí

$$\langle M \rangle = \{a_1 \cdot \dots \cdot a_n; n \in \mathbb{N}, a_1, \dots, a_n \in M\}.$$

Důkaz. Označme $X = \{a_1 \cdot \dots \cdot a_n; n \in \mathbb{N}, a_1, \dots, a_n \in M\}$.

Jistě $M \subseteq X$ (volbou $n = 1$).

Protože $M \neq \emptyset$, existuje $b \in M$, pak i $b^{-1} \in M$ a $1 = b \cdot b^{-1} \in X$.

Pro libovolné $c = a_1 \cdot \dots \cdot a_n \in X$ je $c^{-1} = a_n^{-1} \cdot \dots \cdot a_1^{-1} \in X$.

Protože součin n prvků z M vynásobený součinem m prvků z M je součinem $n + m$ prvků z M , je X uzavřeno na operaci $\cdot$.

Je tedy X podgrupa grupy G .

Podgrupa grupy generovaná podmnožinou grupy

Věta. Necht' M je podmnožina grupy $(G, \cdot)$ taková, že $M \neq \emptyset$ a že pro každé $a \in M$ je také $a^{-1} \in M$. Pak platí

$$\langle M \rangle = \{a_1 \cdot \dots \cdot a_n; n \in \mathbb{N}, a_1, \dots, a_n \in M\}.$$

Důkaz. Označme $X = \{a_1 \cdot \dots \cdot a_n; n \in \mathbb{N}, a_1, \dots, a_n \in M\}$.

Jistě $M \subseteq X$ (volbou $n = 1$).

Protože $M \neq \emptyset$, existuje $b \in M$, pak i $b^{-1} \in M$ a $1 = b \cdot b^{-1} \in X$.

Pro libovolné $c = a_1 \cdot \dots \cdot a_n \in X$ je $c^{-1} = a_n^{-1} \cdot \dots \cdot a_1^{-1} \in X$.

Protože součin n prvků z M vynásobený součinem m prvků z M je součinem $n + m$ prvků z M , je X uzavřeno na operaci $\cdot$.

Je tedy X podgrupa grupy G .

Naopak libovolná podgrupa Y grupy G obsahující M obsahuje také libovolný součin prvků z M , proto $X \subseteq Y$.

Podgrupa grupy generovaná podmnožinou grupy

Věta. Necht' M je podmnožina grupy $(G, \cdot)$ taková, že $M \neq \emptyset$ a že pro každé $a \in M$ je také $a^{-1} \in M$. Pak platí

$$\langle M \rangle = \{a_1 \cdot \dots \cdot a_n; n \in \mathbb{N}, a_1, \dots, a_n \in M\}.$$

Důkaz. Označme $X = \{a_1 \cdot \dots \cdot a_n; n \in \mathbb{N}, a_1, \dots, a_n \in M\}$.

Jistě $M \subseteq X$ (volbou $n = 1$).

Protože $M \neq \emptyset$, existuje $b \in M$, pak i $b^{-1} \in M$ a $1 = b \cdot b^{-1} \in X$.

Pro libovolné $c = a_1 \cdot \dots \cdot a_n \in X$ je $c^{-1} = a_n^{-1} \cdot \dots \cdot a_1^{-1} \in X$.

Protože součin n prvků z M vynásobený součinem m prvků z M je součinem $n + m$ prvků z M , je X uzavřeno na operaci $\cdot$.

Je tedy X podgrupa grupy G .

Naopak libovolná podgrupa Y grupy G obsahující M obsahuje také libovolný součin prvků z M , proto $X \subseteq Y$.

Je tedy X nejmenší podgrupa grupy G obsahující M , tj. $X = \langle M \rangle$.

Cyklické grupy

Důsledek. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, $a \in G$. Pak platí

$\langle a \rangle = \{a^m; m \in \mathbb{Z}\}$. [Stačí užít větu pro $M = \{a, a^{-1}\}$ spolu s $\langle a \rangle = \langle a, a^{-1} \rangle$.]

Cyklické grupy

Důsledek. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, $a \in G$. Pak platí

$\langle a \rangle = \{a^m; m \in \mathbb{Z}\}$. [Stačí užít větu pro $M = \{a, a^{-1}\}$ spolu s $\langle a \rangle = \langle a, a^{-1} \rangle$.]

Důsledek. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, $a \in G$ je prvek řádu $n \in \mathbb{N} \cup \{\infty\}$.

Cyklické grupy

Důsledek. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, $a \in G$. Pak platí

$\langle a \rangle = \{a^m; m \in \mathbb{Z}\}$. [Stačí užít větu pro $M = \{a, a^{-1}\}$ spolu s $\langle a \rangle = \langle a, a^{-1} \rangle$.]

Důsledek. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, $a \in G$ je prvek řádu $n \in \mathbb{N} \cup \{\infty\}$.

Pak počet prvků podgrupy $\langle a \rangle$ generované prvkem a je roven n .

[Víme, že řád prvku a v grupě G udává, kolik existuje různých mocnin prvku a .]

Cyklické grupy

Důsledek. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, $a \in G$. Pak platí

$\langle a \rangle = \{a^m; m \in \mathbb{Z}\}$. [Stačí užít větu pro $M = \{a, a^{-1}\}$ spolu s $\langle a \rangle = \langle a, a^{-1} \rangle$.]

Důsledek. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, $a \in G$ je prvek řádu $n \in \mathbb{N} \cup \{\infty\}$.

Pak počet prvků podgrupy $\langle a \rangle$ generované prvkem a je roven n .

[Víme, že řád prvku a v grupě G udává, kolik existuje různých mocnin prvku a .]

Definice. Grupa G se nazývá cyklická, existuje-li $a \in G$ tak, že $G = \langle a \rangle$.

Cyklické grupy

Důsledek. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, $a \in G$. Pak platí

$\langle a \rangle = \{a^m; m \in \mathbb{Z}\}$. [Stačí užít větu pro $M = \{a, a^{-1}\}$ spolu s $\langle a \rangle = \langle a, a^{-1} \rangle$.]

Důsledek. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, $a \in G$ je prvek řádu $n \in \mathbb{N} \cup \{\infty\}$.

Pak počet prvků podgrupy $\langle a \rangle$ generované prvkem a je roven n .

[Víme, že řád prvku a v grupě G udává, kolik existuje různých mocnin prvku a .]

Definice. Grupa G se nazývá cyklická, existuje-li $a \in G$ tak, že $G = \langle a \rangle$.

Příklad. Grupy $(\mathbb{Z}, +)$ i $(\mathbb{Z}_m, +)$ pro libovolné $m \in \mathbb{N}$ jsou cyklické.

Cyklické grupy

Důsledek. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, $a \in G$. Pak platí

$\langle a \rangle = \{a^m; m \in \mathbb{Z}\}$. [Stačí užít větu pro $M = \{a, a^{-1}\}$ spolu s $\langle a \rangle = \langle a, a^{-1} \rangle$.]

Důsledek. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, $a \in G$ je prvek řádu $n \in \mathbb{N} \cup \{\infty\}$. Pak počet prvků podgrupy $\langle a \rangle$ generované prvkem a je roven n .

[Víme, že řád prvku a v grupě G udává, kolik existuje různých mocnin prvku a .]

Definice. Grupa G se nazývá cyklická, existuje-li $a \in G$ tak, že $G = \langle a \rangle$.

Příklad. Grupy $(\mathbb{Z}, +)$ i $(\mathbb{Z}_m, +)$ pro libovolné $m \in \mathbb{N}$ jsou cyklické.

Definice. Řádem konečné grupy $(G, \cdot)$ rozumíme počet prvků této grupy, značíme $|G|$.

Cyklické grupy

Důsledek. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, $a \in G$. Pak platí

$\langle a \rangle = \{a^m; m \in \mathbb{Z}\}$. [Stačí užít větu pro $M = \{a, a^{-1}\}$ spolu s $\langle a \rangle = \langle a, a^{-1} \rangle$.]

Důsledek. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, $a \in G$ je prvek řádu $n \in \mathbb{N} \cup \{\infty\}$. Pak počet prvků podgrupy $\langle a \rangle$ generované prvkem a je roven n .

[Víme, že řád prvku a v grupě G udává, kolik existuje různých mocnin prvku a .]

Definice. Grupa G se nazývá cyklická, existuje-li $a \in G$ tak, že $G = \langle a \rangle$.

Příklad. Grupy $(\mathbb{Z}, +)$ i $(\mathbb{Z}_m, +)$ pro libovolné $m \in \mathbb{N}$ jsou cyklické.

Definice. Řádem konečné grupy $(G, \cdot)$ rozumíme počet prvků této grupy, značíme $|G|$.

Důsledek. Řád konečné cyklické grupy je roven řádu jejího generátoru.

Cyklické grupy

Důsledek. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, $a \in G$. Pak platí

$\langle a \rangle = \{a^m; m \in \mathbb{Z}\}$. [Stačí užít větu pro $M = \{a, a^{-1}\}$ spolu s $\langle a \rangle = \langle a, a^{-1} \rangle$.]

Důsledek. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, $a \in G$ je prvek řádu $n \in \mathbb{N} \cup \{\infty\}$. Pak počet prvků podgrupy $\langle a \rangle$ generované prvkem a je roven n .

[Víme, že řád prvku a v grupě G udává, kolik existuje různých mocnin prvku a .]

Definice. Grupa G se nazývá cyklická, existuje-li $a \in G$ tak, že $G = \langle a \rangle$.

Příklad. Grupy $(\mathbb{Z}, +)$ i $(\mathbb{Z}_m, +)$ pro libovolné $m \in \mathbb{N}$ jsou cyklické.

Definice. Řádem konečné grupy $(G, \cdot)$ rozumíme počet prvků této grupy, značíme $|G|$.

Důsledek. Řád konečné cyklické grupy je roven řádu jejího generátoru. Konečná grupa řádu n je cyklická, právě když obsahuje prvek řádu n .

Cyklické grupy

Důsledek. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, $a \in G$. Pak platí

$\langle a \rangle = \{a^m; m \in \mathbb{Z}\}$. [Stačí užít větu pro $M = \{a, a^{-1}\}$ spolu s $\langle a \rangle = \langle a, a^{-1} \rangle$.]

Důsledek. Necht' $(G, \cdot)$ je grupa, $a \in G$ je prvek řádu $n \in \mathbb{N} \cup \{\infty\}$. Pak počet prvků podgrupy $\langle a \rangle$ generované prvkem a je roven n .

[Víme, že řád prvku a v grupě G udává, kolik existuje různých mocnin prvku a .]

Definice. Grupa G se nazývá cyklická, existuje-li $a \in G$ tak, že $G = \langle a \rangle$.

Příklad. Grupy $(\mathbb{Z}, +)$ i $(\mathbb{Z}_m, +)$ pro libovolné $m \in \mathbb{N}$ jsou cyklické.

Definice. Řádem konečné grupy $(G, \cdot)$ rozumíme počet prvků této grupy, značíme $|G|$.

Důsledek. Řád konečné cyklické grupy je roven řádu jejího generátoru. Konečná grupa řádu n je cyklická, právě když obsahuje prvek řádu n .

[Obsahuje-li konečná grupa řádu n prvek a řádu n , má podgrupa $\langle a \rangle$ stejný počet prvků jako G , tedy $\langle a \rangle = G$.]

Důsledek. Necht' H, K jsou podgrupy komutativní grupy $(G, \cdot)$.

Pak platí $\langle H \cup K \rangle = \{h \cdot k; h \in H, k \in K\}$. [Důsledek 5.9, str. 30]